

VESTITORUL

ORGAN AL EPARHIEI ROMÂNE UNITE DE ORADEA ȘI REVISTĂ DE CULTURĂ RELIGIOASĂ

Redacția și Administrația :
Parcul Ștefan cel Mare No. 8.

Apare
la 1 și la 15 a fiecărei luni

ABONAMENT :
Parohiile : 200 Lei
Particulari : 160 Lei
Membrii Agrului 100 Lei

10 Mai.

În această măreață zi de 10 Mai, prăznuim o întreită izbândă a neamului nostru; 10 Mai 1866, urcarea pe tron a cumpănitului domnitor Carol I; 10 Mai 1877 proclamarea independenței noastre naționale; 10 Mai 1881 încoronarea solemnă a regelui Carol I în București, cu o coroană lucrată din fierul tunurilor turcești, smulse în luptele purtate de către soldații români pe câmpiile bulgare.

Pentru noi cei de azi, aceste evenimente aparțin vremilor apuse ale istoriei, problemele zilelor noastre sunt de altă natură, hotarele Țării Românești s'au întins tot mai departe și mai departe, până ce-au atins granițele visate de către strămoșii entuziaști în mărirea neamului nostru, dar pentru aceea cred că nu strică să privim mai de aproape aceste trei date din istoria sforțărilor noastre pentru a ridica și întregi o țară, cu un scop mult apropiat zilelor noastre; pentru a vedea cum se poate ridica o țară și cum se poate păstra.

Voiu supune unei analize sumare aceste trei date din istoria noastră națională, căutând a scoate din ele toată învățătura folositoare zilelor noastre. În 10 Mai 1866 a venit în țara noastră, ca să ne conducă, vlăstarul unei strălucite dinastii apusene, ce s'a ilustrat în istoria lumii și a poporului german secole de-a rândul prin vrednicie, noblețe și înțelegerea temeinică a frământărilor sufletești din marile masse populare. Domnitorul acesta, atunci când și-a pus în gând ca să se ridice din umilința robiei de veacuri, s'a răzimat pe robusta noastră pătură țărănească în care a găsit suficiente resurse de viață, de mândrie și de înțelegere pentru ca să creadă că-i va izbuti planul făurit, la care ținea cu atâta constanță și prin care vroia să șteargă pata de noroi ce întinase noblețea trecutului strălucit al familiei sale; vasalitatea aceasta orientală hărăzită nouă de cursul vitreg al faptelor din trecut.

Domnitorul în gândul acesta al său se răzima și pe sfinți. Și cred că avea temei pentru ce, fiindcă aceștia erau crescuți în școlile apusului înaintat și

mândru de cuceririle sale în domeniul ideilor de viață ale umanității și această mândrie a relațiilor de la om la om, de la stăpânitor și supus venise de la aceștia și la noi și prin urmare domnitorul găsea suficiente resurse de înțelegere și aici. Situația umilită a țării Românești, cu multe aparențe de pașalâc turcesc devenise nesuferită și dacă domnitorul descendent dintr'o familie deprinsă de a domni și a nu asculta decât de Dumnezeu și conștiința sa personală se simțea umilit în relațiile sale cu Înalta Poartă, nu mai puțin amărăți erau sfinții săi ce în țară sorbiseră ideile despre descendența strălucită a neamului nostru, iar în streinătate cultul pentru libertate și dorința ca în lumina acestor idei să clădească o țară nouă care înăuntrul să-si poată desvolta nestânjenită toate puterile sale de viață, iar în afară să fie privită de către toți ca țară capabilă să trăiască din energiile sale și să făurească lucruri trainice și folositoare civilizației și culturii umane. Și aceștia vedeau temelia năzuinții lor tot în popor, pe care prin o serie de reforme economice și culturale caută ca să-l ridice la o viață mai bună și mai plină de înțelegere pentru rosturile noastre naționale.

Acesta e întâiul moment, din care desprindem înțelegerea între domnitor, sfinți și popor și din aceasta răsare opera grea de civilizație și culturalizare a unei țări, bună parte barbarizată de indolența regimurilor streine sufletește de neamul nostru și de vitregia evenimentelor istorice cari s'au abătut asupra noastră. Se începea ca să se clădească o țară nouă și când se făcuse ceva în această direcție, se abătu asupra noastră momentul hotărîtor, când prin spadă aveam să apucăm cumpăna viitorului nostru istoric. Țara avea să decidă, dacă s'a făcut vrednică de aspirațiile sale de a-și croi independența destinul său, sau va rămânea și pe mai departe o uneltă servilă în mâna cuceritorului venit la noi cu gânduri viclene de dominație și exploatare.

Am intrat în războiul din 1877—78, iscat între Ruși și Turci, cu un obiectiv bine precizat, pe care îl

și proclamăm la începutul războiului, în ziua de 10 Maiu 1877, independența noastră națională; idealul de viață al domnitorului nostru, al colaboratorilor săi și năzuința sufletească a întregului popor, ce credea că prin acest act istoric vom îngropa pentru veci un sistem de slugărnicie și de exploatare, iar în viața noastră ca neam, vom înscrie o eră nouă de orientare nestânjenită și firească spre Apusul cu forme de viață înțeleaptă și potrivite vremurilor în care trăiam. Rege, popor și conducători, sau, după zicătoarea noastră populară, de la Vodă până la opincă, fiecare s'a purtat cu vrednicie în această sforțare de eroism colectiv ce reclama suferințe, jertfe, lacrimi și sânge. Înțelepciunea conducătorilor, aplecați cu înfrigurare asupra evenimentelor prin care ne croiam destinul nostru și cumințenia poporului de soldați, ne-a dat biruința în acest războiu greu și de pe locul unde s'a dat, lupta hotărâtoare, poporul românesc se întoarce mai mândru, mai încrezător în puterile sale și mai apropiat sufletește de domnitor. Soarta dinastiei noastre de acum era pecefluită; în iureșul luptelor ea se înfrățise cu poporul și va întâlni la acesta de acum încolo valul de simpatie și de dragoste largă, de care avea trebuință, atât pentru o domnie cu rosturi efective de stabilitate cât și pentru suportarea amărăciunilor sporadice cari s'au ivit în viața poporului nostru îndată după războiu

Biruința însă, cu toate necazurile ce s'au abătut asupra noastră din partea aliatului viclean, ce drept recompensă pentru tributul nostru de sânge întru smulgerea gloriei, ne răpește partea sudică a Basarabiei, ne aduce bucuria independenței și ca un corolar al acesteia, vine încoronarea din 10 Maiu 1881, a viteazului și înțeleptului domnitor, cu o coroană, făuzită din fier cucerit prin vitejia poporului său, după cum prin vitejie se ajunsese și la neatârănare. Coroana de fier era simbolul tăriei noastre în rezistență și garanța că prin această putere a neamului de a înfrunta vremurile vom ajunge să cucerim și ceia ce mai aveam de cucerit, până la marginile etnice ale neamului nostru, fixate de glorioasa spadă a voevodului înaintaș, ce se jertfise pentru aceste hotare pe câmpia Turzii.

Țara însă avea nevoie pentru moment de o destindere sufletească și de o privire clară a problemelor ei de propășire, întrelăuate în cursul războiului. Acestea trebuiau reținute și duse la desăvârșire. Și pe cât de bun soldat a fost domnitorul nostru pe câmpul de luptă, pe atât de priceput gospodar s'a arătat în vremile pașnice de clădire sufletească și materială a unei țări, ce trebuia pregătită pentru noi eforturi în drumul ei spre înălțare și care simțea că mai trebuie să se înalțe.

Când vorbim de această domnie a lui Carol I. vedem în el nu pe ctitorul unei sau mai multor biserici sau mănăstiri ori a unei fundații culturale

sau caritative, așa cum ne deprinseseră istoria faptelor vovezilor din trecut, ci pe adevăratul fondator al României moderne: cu șosele, căi ferate și de navigație, cu exploatarea sistematică a bogățiilor imense a unei țări cu rezerve inepuizabile în această privință, cu lăcașuri de cultură întocmite după modelul instituțiilor similare din apus și cu o serie de îmbunătățiri în toate domeniile vieții, menite să ridice un popor vrednic la o viață nouă, să-i ridice moralul, energia și demnitatea lui națională și să-l împingă pe drumul de cucerire a năzuințelor sale istorice.

În această muncă el s'a răzimat pe înțelegerea și hărnicia unui popor cucerit sufletește pentru un ideal care-i promitea înălțarea lui la o viață nouă. Pe acest ideal s'a clădit și s'a păstrat România modernă de eri.

Ei bine între eri și azi se pot stabili puncte de analogie. Și eri ca și azi era vorbă de a consolida pe baze durabile o Țară și noi am văzut elementele pe cari s'au statorit jaloanele vieții de stat. Acestea au fost: domnitor, conducători și popor.

După învățătura timpurilor trecute, domnitorul pentru ca să fie un factor folositor în viața unui stat trebuie să aibă dezvoltat spiritul de jertfă și o înțelegere deplină a realităților cu care trebuie să lucreze, precum și o largă cunoaștere a sufletului poporului peste care are ca să domnească și prin care are să ajungă la desăvârșirea vieții de stat.

Conducătorii trebuie ca să întindă domnitorului în această operă de gospodărie a statului un ajutor sincer și obiectiv și să caute ca să stabilească între conducător și cetățeni armonia necesară unei activități pașnice și cu rezultate trainice.

Iar poporul prin puterile sale bogate să caute ca prin muncă să își ridice nivelul de viață și grupat în jurul acestui ideal, să formeze o armată constructivă și disciplinată, care să aibă în vedere binele întregii societăți, ce în credință își servește țara și umanitatea doritoare de bine și progres.

Ei bine, un popor care a fost capabil în vremile trecute ca prin forțe cu mult mai reduse decât cele de cari dispune astăzi, prin energia, cumințenia și puterea sa constructivă să clădească o țară cu rosturi trainice și cu care să ne putem mândri, care a avut tăria ca să-și consolideze această operă prin jertfe de sânge, un popor care a avut curajul să pășească cu bărbăție la luptă pentru a-și cuceri ultimele sale deziderate de ordin istoric, va avea tăria și puterea de creație ca să desăvârșească această operă, care a format idealul pe viață a înaintașilor și justifică în bună parte dreptul nostru de dominație peste aceste plaiuri stropite cu lacrimile și sângele acestui popor.

10 Maiu este sărbătoarea încercării vredniciei neamului românesc, și în acest examen poporul nostru s'a arătat vrednic de a-și cuceri dreptul la o viață independentă și capabil de a-și pune facultățile sale sufletești în slujba umanității.

Ziua de 10 Maiu este simbolul legăturii trainice dintre dinastie și popor. Răzimați pe această încheiere trainică vom toarce și pe viitor firul destinelor noastre istorice de popor latin, disciplinat în gândire și purtător de lumină în orientul anarhic și nestatornic. În această misiune istorică a noastră ne răzimăm pe statornică rezistență și adâncă putere de viață a neamului nostru.

V. Bolca

Studiu asupra presei

Cu prilejul expoziției mondiale a presei catolice inaugurată în Citta del Vaticano la 12. 5, 1936, se cere, din fiecare țară, un minuțios răspuns la „Schema pentru un studiu asupra presei periodice catolice și necatolice“.

La noi, această sarcină, a primit-o Părcanonic Ioan Georgescu. Sfinția Sa a și redactat și tipărit această lucrare, sub titlul „La presse périodique en Roumanie“ (Oradea, 1936, 192 pagini în 8° mare, prețul 60 lei). În clipa când văd lumina tiparului aceste rânduri, lucrarea amintită a trecut frontiera să dea seamă înaintea areopagului dela Roma despre strădanile publicistice din România de mai bine de o sută de ani.

Revista noastră e încredințată că un asemenea studiu, dacă e bun și folositor pentru cauza noastră bisericească și națională, când se tipărește într-o limbă universală ca cea franceză, el e indispensabil în limba română. Nu se poate admite ca alții să cunoască mai bine lucrurile ce ne privesc, decât noi.

De aceea, această revistă a cerut și obținut dela autor dreptul de-a scoate o ediție românească.

Fiindcă voim să evităm orice cheltuială de prisos în timpurile acestea critice, rugăm pe ceilalți cari se interesează de asemenea probleme să binevoiască a ne anunța de pe acum câte exemplare doresc să aibă din această ediție? Pentru orientare, notăm că ea apare întâiu în revistă, pe urmă se scoate și într'un număr redus de volume aparte.

Costul unui volum e de 40 lei plus porto.

Volumul va avea și câteva ilustrații bine alese.

Pentru evitarea corespondenței inutile, revista e mai bucuroasă ca, odată cu anunțarea numărului de exemplare dorite, să se verse și suma reprezentând prețul exemplarelor dorite.

„Schema“ din chestiune, în urmare și răspunsul ce se dă, are în vedere mai cu seamă aspectele religioase și morale, în deosebi cele catolice, adică cele ce ne aduc în legătură cu întreaga lume cultă, de aceea nu poate fi nici un intelectual român, cu atât mai puțin preot, învățător sau alt îndrumător al mulțimii care să se poată lipsi de un ghid atât de prețios.

La fapte bune puțini s'adună,

Dar mult pot puținii buni împreună.

»VESTITORUL«

A. G. R. U. ORADEA.

Comitetul eparhial.

Nr. 43-1936.

Convocare.

În conformitate cu art. 18 din Statute on. Membri ai A. G. R. U.-lui din dieceza Orășii, sunt convocați în congres eparhial la Tășnad, pe data de 7 Iunie crt.

Ordinea de zi:

1. Alegerea Președintelui.
2. Rapoartele Comitetului.
3. Diferite propuneri.

Oradea, 5 Mai 1936.

Președinte :

Secretar general :

(ss) Prof. I. Buta.

(ss) Prof. V. Bólca.

Concurs la postul de cantor din Lompîr.

Pentru împlinirea postului de cantor din Lompîr, filia parohiei Giurtelecul-Șimleului protopopiatul, Supurului, se publică concurs pe data de 24 Mai a. c.

Retribuțiuni :

- 1° Casă și supraedificate
- 2° 2 $\frac{1}{2}$ jug. pământ arător
- 3° 15 litri cereale dela fiecare familie
- 4° stolele îndatinate.

Concurenții au să se prezinte în ziua de 24 Mai a. c. la biserica din Lompîr.

Curatorul.

Apel^{*)}

în favorul apropiatei Cuminecări universale făcută pentru mântuirea nenorociților copii ruși

cu ocazia aniversării primei cuminecări a Sf. Tereza din Lisieux 8 Mai (sau într'una din duminicile apropiate).

Lansată în 1930, la început cuminecarea această au făcut-o numai copiii, însă Mgr. d'Herbigny într'o scrisoare de laudă adresată cu data de 11 Aprilie 1933 Excelenței Sale Mgr. Besson, Episcop de Lausanne, Geneva și Fribourg precizează în termenii acestia gândul Suveranului Pontifice: »Sfântul Părinte . . . trimite cu inimă largă o binecuvântare particulară tuturor acelor care vor favoriza inițiativa și vor lua parte la ea«. Prin urmare Sanctitatea Sa Piu XI dorește să vadă participând la cruciada aceasta a carității nu numai tineretul ci pe toți catolicii.

Dar oare e actual mereu scopul acestei cruciade?

Cine citește anumite informații se va putea îndoi. Așa *l'Internationale communiste*, organul Comitetului central al Kominternului, scria în 20 Iulie 1935: »In țările dictaturei proletarietului, copiii sunt cei mai fericiți din întreaga lume, căci ei sunt copiii partidului comunist, ai partidului bolșevic, făurii de către Lenin, și Stalin«. Și sunt mulți burghezi liberali cari cred că, cu toate că la începutul Revoluției rusești copiii au fost nenorociți, ca de altfel în ori ce revoluție, azi situația e cu totul schimbată, instrucția e împărtășită din belșug și cu dărnicie în toate părțile iar educația e făcută după ultimele principii ale pedagogiei și igienei.

Dar acestea nu-s decât minciuni și iluzii, căci în realitate, în Rusia mereu bântuie marea mizerie a copiilor părăsiți; aici școala e mai antireligioasă ca ori și unde, mai crudă, mai imorală și mai parțială; iubirea filială micșorată, iară legea sovietică e de-o barbarie nemaiauzită cu copiii pe care ea îi socotește ca vinovați.

Marea mizerie a copiilor părăsiți continuă.

Vechiul comunist Tavdoul, care a părăsit U. R. S. S. unde ocupa un post important, publică o serie de articole în *New-York American*, în cari descrie soarta tragică a copiilor părăsiți, foarte numeroși pe la orașe. Ca să se poată nutri, ei se dedau la tot feluri de jafuri și chiar la Moscova, după *Isvestia* din 29 Decembrie 1934, poliția nu izbutește să-i îndrume la ordine. În 1935, situația rămâne aceeași: La Grosnji, la Kramatorowskaia, copiii prăpădesc și pustiesc fără încetare. (*Pravda*, 20 Aprilie, *Isvestia*, 8 și 20 Iunie

*) Publicăm prezentul apel nu numai ca un simplu document al vremii, ci în nădejdea că, acolo unde numai se va putea, Cucernicii noștri preoți vor organiza această cruciadă de cuminecări în favorul nenorocitei Rusii, împlinind astfel una din cele mai ardente dorințe ale Vicarului lui Cristos. N. R.

1935). Jurnalul *Troud* din 6 August 1935 ne spune că nici chiar copiii kolkhozilor cari păzesc câmpurile noaptea, nu au ce mânca. Vieța micilor copile mai ales e plină de suferințe fizice și morale. Lipsa unită cu imoralitatea mediului e de natura de a favoriza prostituția printre ele.

Școala potrivnică lui Dumnezeu.

L'Antireligieux (No. 3 Mai—Iunie 1935) spune că camaradul Stalin desavuează în clipa de față măsurile prea brutale cari provoacă o reacțiune indesezirabilă (proteste din străinătate). Dar aceasta nu-i decât o chestiune de metod, scopul rămâne același: să se lichideze cu religia. *Pravda* și *Isvestia* ne spun că Comisariatul Instrucțiunii publice suprimă în modul cel mai sever pe învățătorii cari neglijează lucrarea lor antireligioasă, mai ales în localitățile în cari școlarii practică vreo ceremonie religioasă.

Rezultatul unei atari educații e, în rândul întâiu, că de ani de-arândul, mii de copii nu se mai roagă și Marea Rusie e lipsită de ajutorul acesta supranatural foarte eficace al rugăciunii copilărești atât de curată și desinteresată.

Școala crudelă.

Organul oficial al Comisariatului Instrucțiunii publice în 18 Martie 1935 anunța că în Briansck, Districtul Vorojene, institutori și institutoare ocăresc pe copii și-i bat într'un mod foarte crudel. Același jurnal din 30 Iulie 1935, raporta următorul fapt ce s'a petrecut la Școala model din Léouchinsky, aproape de Leningrad: Ne mai putând suporta tratamentul ce li-s'a aplicat, 30 de copii, la începutul anului fugiră în pădurile din apropiere. Nu i-a mai căutat nimeni. Dar în Iulie, 140 de copii din 250, fugiră și ei. Atunci directorul cu institutorii se apucară să facă vânatoare de copii prin păduri, impușcând după cei fugiți. Multă vreme apoi infirmăria școalei a fost plină de gemetele copiilor răniți. Autoritățile aproară felul acesta de a lucra al directorului.

Școala imorală.

Dacă copiii părăsiți se cufundă în destrăbălări, elevii școalelor oficiale nu-s de loc mai virtuoși, fiindcă o morală într'adevăr »specială« îi duce și pe aceștia la desfrâul cel mai brutal, la care uneori înșiși măiestrii le dau exemplu.

Școala parțială.

În vederea studiilor superioare, în școli se face o alegere pe »clase«. Numai copiii clasei proletare sunt lăsați să-și continue studiile superioare școalei primare

care nu numără decât patru ani, dela 8 la 11 ani. Se poate ghici ce soartă li se rezervează copiilor vechilor »burghezi« cari după ce au terminat școala primară sunt lăsați în grija fie a institutorilor, fie a elevilor proletari.

Impietatea fililă

Școala potrivnică lui Dumnezeu trebuie în mod necesar să dea naștere la fapte potrivnice naturii. Cum sub regimul comunist câmpurile sunt păzite în mod oficial de către Cârmuire, care-i proprietarul recoltelor, la această pază sunt folosiți și copiii, chiar și noaptea. Se întâmplă că se ajunge ca acești copii să-și denunțe pe proprii lor părinți înfometaji. Tânărul Vegorov e dat exemplu, ca un erou căci a spus: »Voiu izbi în toată lumea fără excepție; de voiu observa între hoji pe tatăl și mama mea, îndată-i voiu semna Secției Politice«. Tot așa Sarokin, din echipa de pază *Stejarii Roșii* a denunțat pe tatăl său pe care l-a prins furând grâul (*Moldaia Guardia*, 17 Iulie 1935, *Molot* No. 3669).

Un cod penal ultra-barbar.

Noul cod penal sovietic cunoaște pedeapsa cu moarte pentru copii. Se aplică fără milă și cruțare oricărui copil criminal periculos, care a atins vârsta de 12 ani. În U. R. S. S. un »contrarevoluționar« de 12 ani e un criminal periculos. Iată o dovadă: Când s'a făcut evacuarea cetățenilor sovietici din orașul Kharbin (Manciuria) trebuia să plece și cei din asilul Khoba, socotiți ca proprietate sovietică. Până la frontiera siberiană, totul merse bine. Dar abia ajunși pe teritoriul sovietic, deosebirea de regim politic și alimentar se făcu simțită. Intre cei evacuați erau și mulți copii. Sosind din străinătate, ei erau obișnuși să vorbească pe față. Ei flecăresc și-și schimbă impresiile. Vorbele lor erau tot atâtea critici, criticile unor copii ce nu-și dau seama de pericol. Cum ar putea ști acești micuți că ei sunt împrejmuți de spioni? Deodată sosesc pe neașteptate agenții G. P. U.-lui. Fără vre'un avertisment prealabil, zece copii sunt apucați și deținuți sub vina de »contra-revoluție«!!! În U. R. S. S. nu se pierde timpul. Cei zece copii sunt puși la perete și împușcați: aceasta va servi de exemplu celorlalți copii »repatriați«.

Concluzie.

Aceste fapte recente ⁽¹⁾ te fac să te cutremuri de groază. Dar mai ales trebuie să ne facă să ne rugăm cu ardoare și statornicie. Sus deci cu toții, mici și mari, ca în 8 Mai ce se apropie (ori în una din duminicile ce urmează) să luăm parte la cuminecarea universală pentru mântuirea nenorociților ruși și așa să răspundem dorinței stăruitoare a Vicarului celui ce a zis: »Tot ceea ce faceți unuia dintre acești mai mici, mie îmi faceți«.

¹⁾ Cea mai mare parte au fost publicate în »Courier de Genève«, mai cu seamă în No. din 22 Decembrie 1935.

Dușuri scoțiene.

În »Universul« se poate ceti că în Bulgaria, prin sate, jandarmii intră în bisericile românești și — în prezența episcopilor, care silesc pe preoți să slujească numai în bulgărește, distrug toate cărțile românești. Asta acolo unde — de dragul »ortodoxiei« Patriarhul Miron trimite Sfântul Mir. Nu se poate mai sugestiv.

Cei ce au auzit în Oradea la Atheneu pe D. Ghibu cetind din cartea lui V. Tower, ca să dovedească stupiditatea că Papa sprijină revizionismul maghiar, pot afla în Universul, cum însuși D. Gociman un neunit destul de fanatic, declară că din cartea aceea nu reese de loc acest lucru ci numai lipsa de eleganță a Ungurilor față de Sf. Părinte. Nici nu ne îndoim câtuș de puțin.

Distinsul publicist ce este D. Karnabatt, vorbind de Monografia lui Gheorghe Pop de Băsești, pe care o găsește admirabilă, are cuvinte de laudă în special pentru autorul ei, P. canonic Georgescu și pentru munca pe tărâm literar și istoric a clerului român-unit în genere.

»Cine luptă contra Catolicismului, care este tot creștinism, luptă și contra credinței ortodoxe. Noi trebuie să prevenim primejdia asta«, a declarat sub prestare de jurământ, P. Valeriu Iordăchescu, în fața Consiliului de Răsboi care judeca pe Constantinescu-Iași; așa citim în Universul din 20 Martie 1936.

Tot cu ocazia procesului D-lui Constantinescu Iași, profesor dela Facultatea de Teologie din Chișinău, a mărturisit că Patriarhul a decis a numai hirotoni din absolvenții acelei facultăți preoți, fiindcă, ies de acolo fără credință, comuniști, ateii. Și cât o fi costând pe Stat, întreținerea acelei facultăți?

În »Gazeta Monahilor« un Cuvios monah întreabă pe uniți, cum se împacă ei cu faptul că în Paresimi latinii mănâncă lapte. Tot așa cum se împacă Cuviosul cu pravoslavnicii muscali, cari în Paresimi mănâncă pește. De altfel, noi ne mirăm foarte mult, că Cuviosul dela acea gazetă, pierde din vedere că prin Scrisoarea Sf. Sinod din 1907, Biserica Autocefală a acordat atâtea dispense de post, încât de fapt nici Cuvioșia Sa, niciun ortodox-neunit din România numai este ținut a posti.

Când »Telegraful« din Sibiu, pretinde că există încă diferențe confesionale între neuniți și catolici, se pune în conflict cu Patriarhia Constantinopolului, care prin glasul lui Antim VII, a declarat că singura divergență reală nu e decât Primatul Papei. Iar urmașul lui Sf. Ion Crisostom în 1920, a mărturisit că »ortodocșii« nici chiar acest Primat nu l-au contestat vreodată, ci numai limitele lui.

Dacă P. Stăniloie ar bine voi să cerceteze mai adânc chestiunea ce-l preocupă, s'ar convinge că »desbînarea suflătească a neamului, nu o menține catolicismul ori cei ce-l reprezintă la noi, ci acei ce, prin sofisme și arguții asmuțesc pe oamenii creștini în contra scaunului lui Sf. Petru« fără de care nu este, nu poate fi creștinismul desăvârșit.

CRONICI

— **Serbarea A. G. R U-lui din parohiile Oradea—Olosig și Orașul-nou.** În ziua de 23 Aprilie, a. c., sărbătoarea sf. Gheorghe, cele două organizații ale AGRU-lui din Oradea, au aranjat în sala festivă a Școlii Normale Unite o bine reușită serbare, în cadrele căreia a conferențiat d-l prof. univ. Alexandru Borza, vicepreședintele AGRU-lui central.

Serbarea se începe cu »Hristos a înviat« și o cântare mariană, »Alma Redemptoris« la 4 v. de P. L. da Palestrina, executate de corul teologilor uniți, condus de maestrul Hubic.

În conferință, d-l prof. Borza vorbește despre temeinicia moralei creștine, despre felul cum înțeleg Statele să o susțină și promoveze, despre ravagiile ce le cauzează — mai ales la noi — presa rea, iar cu un lux de argumente, arată cât de fericit se poate împăca adevărata știință cu credința creștină.

Elevii cl. I-II. a școlii de aplicație recitează foarte drăguț poezia: »Aleluia« de Păr. Ion Gârleanu.

D-l Marius Ghiura, cu o tehnică superioară execută un solo de vioară, cu acompaniament de pian, iar apoi cu alți doi, un trio din Hayden.

Elevii cl. IV dela școala de aplicație recitează, în ansamblu și cu mare efect, două poezii.

La sfârșit, orchestra »Doina« dirijată de d-l A. Z. Bornemisza, cu multă pricepere execută un potpourri național de Dauber.

— **Conferințe religioase la Beiuș.** I. Conform tradiției locale, — ce dăinuiește de un șir de ani, — în toate Duminecile Marelui Post, Domnul Director al liceului de băieți »Samuil Vulcan«, Părintele Dr. Nicolae Flueraș, ș'a ținut obișnuitele *Conferințe-Predici*, în Biserica parohială română-unită.

Cu verva și claritatea-i cunoscută, a arătat pe rând subiectele: 1. »*Dumnezeu și omul*« (Duminică 1 Martie); — 2. »*Părinți și copii*« (Duminică 8 Martie); — 3. »*Viața trupului*« (Duminică 15 Martie); — 4. »*Viața sufletului*« (Duminică 22 Martie); — 5. »*Dreptate*« (Duminică 29 Martie); — 6. »*Adevăr și minciună*« (Duminică 5 Aprilie).

II. Miercuri, 25 Martie, — la Buna-Vestire, — în sala Liceului de băieți »S. Vulcan«, Părintele Dr. Ionel Suci profesor Blaj, cunoscutul și simpaticul orator, a întreținut publicul beiușan și tineretul școlar cu interesanta și instructiva sa *conferință* despre: »*Apostolul mirenilor*«.

Tot Părintele Suci în zilele de 23—25 Martie, a predicat sfintele »*exerciții spirituale*« pentru elevele gr.-cat. dela Liceul de fete și școala normală din localitate.

În aceeași săptămână (27—29 III.) au avut »deprinderi sufletești« și elevii Liceului de băieți »S. Vulcan«, predicate de Părintele Gh. Naghi, profesor-Oradea.

— **Agru la Holod.** Șezătorile »cercului agrist Holod și jur« se țin după programul stabilit. La 26 Mai a. c. parohia Holod a avut în curtea școlii primare o șezătoare cu un program bogat în poezii și cântări religioase executate de elevii școlii primare din loc de sub conducerea distinsului inv. dir. D-l I. Tămaș.

Au luat parte o mulțime de agriști din parohiile, Mociar, Vintire, Dumbrăvița și Rogoz, astfel că numărul participanților a întrecut numărul de 500.

Ședința s'a deschis la ora 14¹/₂, cu cântarea »Hristos a înviat« și »Salutul agrist«, compoziția D-lui inv. Bondar, absolvent al Șc. normale unite din Oradea, executate de elevii școlii primare.

Înimosul președinte al »cercului agrist«, d-l A. Văcărescu, interpretează cuvintele Mântuitorului »Pace vouă« aplicând aceste cuvinte la viața familiară și socială a oamenilor. Înzistă cu toată puterea asupra iubirii ce trebuie să domenească între oameni, îndeosebi în zilele de azi când demagogia politică seamănă numai ură și dușmănie între fiii aceluiaș neam — dorind tuturor viața pașnică, declară ședința deschisă.

În cadrul programului își ține conferința d-l inv. dir. din Vintire, F. Leuca despre »Cruce«. Felul în care a fost expusă această conferință, — pe cum și argumentele prin care conferențiarului i-a reușit pe deplin să înlăture obiecțiunile sectanților aduse împotriva cinstirii sf. Cruci, și argumentele pe care se bazează obligațiunea creștinilor de a cinsti sf. cruce — a făcut ca aceasta conferință să fie ascultată cu mult interes de cei prezenți.

Urmează conferința d-nei inv. din Vintire. M. Muntean despre »Viața bunilor creștini« dovedind cu argumente plastice cum trebuie să fie viața creștinilor ca să fie plăcuți lui Dumnezeu.

Conferențiarul a fost viu aplaudat pentru felul în care a expus conferința.

La urmă câți-va elevi sub conducerea d-nei inv. E. Solomie din Holod execută câteva dansuri naționale, cari au plăcut mult celor prezenți. Ca încheiere Păr. V. Ghergariu din Holod aduce mulțumirile d-l inv. dir. I. Tămaș și d-nei inv. E. Solomie pentru munca depusă la reușita acestei serbări. În numele credincioșilor și a membrilor »cercului agrist« aduce cele mai vii mulțumiri conferențiarilor, pe cum și agriștilor veniți din parohiile vecine, invitând pe cei prezenți să participe la »Binecuvântarea Euharistică« ce s'a oficiat în biserica arhiplină de către Păr. C. Marian din Rogoz și Păr. V. Muntean din Vintire. Răspunsurile au fost date de către agriștii din Vintire și Holod. Predică a rostit-o Păr. E. Pantea din Mociar, despre »Credința vie«. La sfârșit agriștii din Mociar au intonat cântarea »Plânge Maria«.

Membrii »cercului agrist« fiind invitați la casa ospitaliteră a Păr. V. Ghergariu au fixat pe ziua de 24 Iunie adunarea generală a »cercului agrist« în pa-

rohia Rogoz, discutând totodată și programul acelei serbări. S'a comunicat secretarului »cercului agrist« d-l I. Titon inv. dir. din Dumbrăvița ca în coînțelegeri cu d-l președinte să întocmească raport anual despre activitatea acestui »cerc«, și să-l înainteze în cel mai scurt timp »Agrului diecezan«.

După mai multe discuții și propuneri în ce privește activitatea acestui cerc, membrii au părăsit comuna, ducând cu ei impresiile cele mai plăcute.

Agrist.

— **Pentru unire.** Numărul 7, pe luna Aprilie 1936, revista »Stadt Gottes« aduce următoarea știre despre năzuințele de unire ale bisericii protestante din Statele Unite cu Roma:

»Intr'un mesagiu senzațional au recomandat unirea lor cu biserica catolică 29 demnitari înalți ai bisericii episcopale protestante. Ei arată că desbinarea creștinismului în diferite confesiuni îngreunează și slăbește apărarea. În prezentele amenințări grave împotriva credinței și în fața războiului de exterminare a creștinismului, trebuie să se recunoască că Roma e chemată să fie centrul unității și al opoziției. Unirea cu Roma e singurul remediu contra comunismului și a ateismului«. În America, mesagiul a provocat o impresie extraordinară și a fost comentat foarte viu de către presă.

— **„Bunăvestirea“ la Oradea.** Congregațiile Mariene ale tineretului școlar din Oradea, de 25 Martie a. c. au aranjat în cinștea Celei »pline de dar« o frumoasă și reușită serbare mariană, în sala festivă a școlii normale române-unite.

Nu puteam trece, aniversarea »inceputului mântuirii noastre« nici anul acesta fără ca cei ce luptă în crezătorii sub steagul imaculat al celei »binecuvântate între femei«, să nu-l dea dovadă de iubirea lor neprihănită.

Un numeros și select public urmărește împletirea unei gingașe cununi de grațioase flori. Eleva Augusta Sabo, cl. VII. lic. tâlmăcește strădania curată a tinerelor debutante și bucuria de nimic întrecută, în această zi a celor înrolate sub flamura deapuri binecuvântată a Mariei.

Sub privirile cerești a Celei salutate de crainicul »mântuirii noastre«, congreganistele intonează armonios imnuri mariane. Doina Graur cl. II. lic. recitează o drăguță poezie ocazională. D-l Marius Ghiura, cl. VI. lic. execută la vioară, acomp. la pian de D-l Gabriel Tarfia cl. VII lic.: Concert-Beriot.

Punctul culminant al serbării a fost, fără'ndoială, interpretarea piesei biblice în trei act: »Pontiola«. Rolul Pontiolei, fiica lui Pilat e abil interpretat de eleva Zoe Popovici, cl. III. lic. De remarcat apoi Irina Bihari cl. VII. lic. în rolul de Claudia, soția lui Pilat; Aug. Sabo: Maria Magdalena; Mutci Margareta, cl. IV. lic. Proecta, slavă; David Cornelia cl. V. lic.: Ma-

ia, Mama lui Isus; Elisa Harciar, cl. IV.: Soția lui Cleopa.

Cu blândul Isus în brațe Fecioara de sus, împrăștierea cerești petale de trandafiri pe creștele celor ce acum părăseau mai reculeși ca altădată, sala festivă a școlii normale din strada Cantemir.

— **Agru la Santău.** De nimic întrecută a fost bucuria credincioșilor *păr. Florian Găvrilașiu.* — Santău, de 26 Aprilie c., cu prilejul sfințirii noului steag al Agrului local. Frumosul steag e dărnicia credincioșilor și mai ales rodul muncii *D-nei Marchiș*, soția inv. dir. din loc. Actul sfințirii îl săvârșește *Păr. Dr. Gavril Stan* profesor de Teologie, Oradea.

După masă are loc în sala școlii primare, serbarea agrului. D-l *Petru Marchiș*, inv. dir. președintele Agrului local, deschide serbarea, vorbind despre însemnătatea Agrului. *Păr. Dr. G. Stan*, vorbește despre datoria mireanului de a lua parte la opera de apostolie, ce se face tocmai prin activitatea Agrului.

Un frumos și duos punct — duos până la lacrimi — e reprezentarea piesei »Fata orfană«, de Alex. Lupeanu Melin, Blaj. Rolul de orfană e susținut peste așteptări de *Steluța Marchiș*. Se remarcă »Zefirul« rol interpretat de elevul *Gh. Chiș*, din Chej.

— **Mare serbare agristă la Portița.** Portița *păr. Nicolae Sabo* în 19 Martie c. a fost martora unor frumoase manifestațiuni de credință, în cadrele și sub scutul devizei: »Pentru neam și lege«, deviza Agrului.

În cadre impresionante, în fața alor nu mai puțin de 2000 de credincioși — sunt veniți și dela Vezendiu și rina — *păr. Aurel Vlaicu* și *păr. Nic. Sabo*, celebrează o dumnezească sf. Liturghie. Răspunsurile sunt date de bineorganizatul și binecunoscutul cor mixt din Portița, de sub conducerea priceputului inv. D-l *Iuliu Fabian*. Liturghia se sfârșește cu cuminerea a peste 200 de persoane.

În după masa aceleiași zile, în cadre solemne se desfășoară programul serbării combinat cu șezătoarea »Cercului cultural« al învățătorilor din jur. Cei prezenți regretă mult lipsa președintelui eparhial, *Dr. Victor German*. Frații agriști voiau să-și vadă căpitănelul purtător de steag. Voiau să-l aibă în mijlocul lor. Să-i asculte cuvântul cald și hotărît. Reclamat în alte părți, bunul lor președinte nu le putea împlini îndreptățita dorință. Le trimite totuși un delegat. În persoana *păr. prof. Augustin Cosma*, care vorbește cu multă convingere și cu și mai multă măiestrie despre scopul nobil urmărit de cei ce luptă »pentru neam și lege«. »Doinele« executate cu atâta competență de corul D-lui I. Fabian cuceresc îndreptățite aplauze. Nu lipsesc nici recitățile, declamările, iar ca încheiere »*Ileana Cosânzeana*«, piesă alegorică în trei acte, cu care punct serbarea și ia sfârșit, lăsând în suflete și în inimi neuitate doriri de mai bine.

— **La Băița.** Asociația »Agru« și »Reuniunea Sf. Maria« din parohia Băița j. Bihor, în ziua de 13 April (a doua zi de Paști) în cadrul unei frumoase manifestațiuni religioase-culturale și-a ținut a doua ședință festivă în acest an, cu un program bogat și bine executat compus din 15 puncte.

Se începe cu »Hristos a înviat« (cor), urmând conferința ținută de preotul local Păr. Emilian Pașcadi despre »Izvorul relexor din lume« expusă într'un mod atrăgător, răsplătit fiind cu aplauzele publicului. Acestea îi urmează mai multe bucăți de cor, poezii recitate cu multă dibăcie și gust de fetițele de școală, monoloage, etc. A fost bine predată piesa »Ispravă«, foarte instructivă, în care se combat credințele deșarte, dându-se un îndemn spre muncă cinstită și încredere în Dumnezeu.

La sfârșit ia cuvântul D-l Mihaiu D. președintele »Agrului« local, mulțumind celor prezenți, că au binevoit ca și de data aceasta, în număr mai mare ca oricând, să ia parte la aceasta manifestație, răsplătind prin aceasta truda și oboseala păstorului lor și a tineretului, care cu atâta însuflețire merge înainte pe căile arătate de conducătorul lor. Se face o manifestație pentru M. S. Regele Carol al II-a Țară și Neam, cântându-se de întreaga asistență »Imnul Regal«. Aduce mulțumiri preotului, care cu multă râvnă și dibăcie se luptă pentru stărpirea răului.

»Agru-l împreună cu Reuniunea Mariană, prin munca ce o depun în această parohie, își înțeleg pe deplin rostul, contribuind mult la ridicarea nivelului cultural și moral.

BIBLIOGRAFIE

Pr. Iosif Tălmăcel: Piară sudalma sau înjurătura. Bacău 1935. Pagini 32. Prețul 5 lei.

În 15 capitole și 2 poezii, Păr. franciscan Iosif Tălmăcel arată ce este sudalma, răutatea, pedeapsa și mijloacele pentru înlăturarea acestui păcat.

Pornind dela trisa constatare că sudalma este păcatul cel mai răspândit în mijlocul poporului nostru, arată pedeapsa lui în Vechiul Testament — moartea trupească — pedeapsa în lumea aceasta și focul veșnic în viața viitoare, din Noul Testament. Pomeniște și arată cum și în ce mod se pedepsea acest vițiu chiar și de unele legi civile ale unor popoare. Ofensiva în contra acestui păcat constă în acea că, nu vom injura, vom lupta ca alții să nu injure și nu vom sprijini presa rea al cărei autor este diavolul și care cuprinde înjurătura, urletul veșnic al iadului. Broșura, a cărei apariție se aprobă de Msgr. M. Robu, episcopul Iașilor, cu cuvintele: »Invoim bucuros apariția broșurei...« se recomandă dela sine.

»Incercări«. Foale literară și științifică redactată de studenți. Publicație lunară. Redacția: Cluj, Strada Babeș No. 13. Abonament: Particulari 100 lei; preoți, învățători, studenți și elevi 60 lei.

Un grup de studenți dela Universitatea Daciei Superioare redactează revista »Incercări«. Cuprinde articole scrise în spirit creștinesc-românesc. în cari pulsează entuziasmul tineretului universitar care își înțelege chemarea.

Decalog se numește foaia ce s'a făcut apariția ca o floare de primăvară, ce nerăbdătoare, într'o vreme când încă în fiecare clipă e amenințată s'o inghiețe răceala din inimile oamenilor, chiar pentru a încălzi acele inimi, crapă un teren bogat. — Surâsul ei promițător ne îndrituiește să legăm de ea nădejdi ce nădăjduim că nu vor fi desmlnțite.

Cei ce o redactează sunt niște tineri inimoși, capabili și dornici de mai bine. Din două numere câte am primit până acuma, numai o părere favorabilă ne-am putut face despre ea.

Data fiind situația ei expusă prin însuși faptul că apare în Capitală și s'a încumetat să abordeze chestiuni de cari, la noi, dacă te atingi, însemnează să și riști viitorul, o recomandăm cu toată căldură sprijinului onoratului public cititor.

— Apare bilunar. Red. resp.: V. Flueraș București. Str. Basarabiei, 34. Abonamentul anual 100 Lei.

Toma Cocișiu, Metodul activ și creator în educație. Blaj, 1936; prețul 10 lei.

În primele 30 de pagini, d-l Toma Cocișiu expune însemnătatea muncii personale a elevilor și, drept martori ai afirmației d-sale, ne arată în maxime importanța pe care o atribuie acestui curent, pedagogii cu renume mondial.

Aprecierile elogioase aduse »Școlael de experiență din Blaj« sunt adunate într'un mănunchiu, care umple ultimele 18 pagini ale cărțiței și care ne dau o icoană fideală a rezultatelor excelente, realizate de către d-l Toma Cocișiu în rândurile elevilor.

Cartea o recomandăm călduros tuturor persoanelor cari se ocupă cu modernele chestiuni pedagogice.

BANCA UNIREA S. A. ORADEA.

BILANȚ

la 31 Decembrie 1935.

Active: Cassa în numerar efectiv 197.315. Portofoliu de titluri: Titluri românești cotate la bursă v. n. 100.000. — v. r. 55.000. Portofoliu de scont plătabil în țară: Cambii fără garanții 8.249.736. Cambii garantate cu ipoteci 9.533.730. Debitori din țară: Debitori fără garanții 2.326.404. Debitori garanțați cu ipoteci 4.169.748. Conturi diverse 283.068. Mobilier și rechizite 266.479. Total 25.081.480.

Passive: Capital-Social 7.500.000. Fond de rezervă 30.464. Fond special pentru creanțe dubioase 332.594. Fondul de pensii 185.664. Alte fonduri 3.368. Depuneri spre fructificare din țară pe livrete pe termen 12.770.800. Creditori din țară 3.948.002. Conturi diverse 285.732. Conturi transitorii 4.319. Sold 20.537. Total 25.081.480.

Conturi de ordine: Debit. Cauțiuni Statutare 300.00. Efecte în gaj în portofoliu 1.791.550. Debitori de titluri 1.325.500. Depozite de titluri 80.000. Total 3.497.050.

Credit: Deponenți de cauțiuni statutare 300.000. Deponenți de efecte în gaj 1.791.550. Deponenți de titluri 1.405.500. Total 3.497.050.

Contul Profit și Pierdere. Debit: Dobânzi la Creditori 32.688. Dobânzi la Depuneri 39.486. Cheltueli de Administrație: Salarii și indemnizații 271.512. Diverse 81.426. Impozite și taxe 12.482. Diferențe de curs la Portofoliu de titluri 45.000. Beneficiul net 20.537. Total 503.131.

Credit: Dobânzi la debitori 113.936. Dobânzi la scont 342.590, Comisioane 42.105. Venitul portof. de titluri 4.500. Total 503.131 Lei.

Consiliul de Administrație.